

Livets väg

nr 19/2022-04-15

Jesus sade: Jag är vägen, sanningen och livet. Ingen kommer till Fadern utom genom mig (Joh. 14:6).

Påskbetraktelser

Ordet påsk kommer av det hebreiska *päsach*, grekiska *pas-cha*, av ett verb som betyder "gå förbi". När Faraos och det egyptiska folket på grund av sin otro och sitt motstånd mot Guds ord måste straffas fick Israels folk befallningen att slakta ett lamm och stryka dess blod på dörrposterna och det övre dörrträet i sina hem. När den straffande ängeln kom och såg blodet gick han förbi och skonade det hemmet. Men de som inte hade lammets blod hos sig blev straffade med att den förstfödde dog. Det står:

Den natten ska jag gå fram genom Egyptens land och slå allt förstfött i Egypten, både människor och boskap. Och jag ska hålla dom över Egyptens alla gudar. Jag är Herren. Blodet ska vara ett tecken för er på husen där ni är. När jag ser blodet ska jag gå förbi er. Ingen straffdom ska drabba er med fördärv när jag slår Egyptens land. (2 Mos. 12:12f)

Gud befallde så att påskalammet skulle ätas varje år till minne av denna räddning undan Guds straff och dom. Detta var en förebild för Jesus Kristus, som är vårt påskalamm. Han led och dog för hela världens synd så att var och en som tror på honom skall få evigt liv.

Skärtorsdagen – Nattvarden

På torsdagskvällen, strax innan Jesu lidande och död inträffade, samlade han sina lärjungar för att en sista gång äta

påskalammet. Detta markerade slutet av det gamla förbundet. Detta förbund skulle vara fram till dess att Messias kom. Jeremia skrev:

Se, dagar ska komma, säger Herren, då jag sluter ett nytt förbund med Israels hus och med Juda hus, inte som förbundet jag slöt med deras fäder den dag då jag tog deras hand och förde dem ut ur Egyptens land – förbundet med mig som de bröt fastän jag var deras rätte herre – säger Herren.

Nej, detta är förbundet om jag efter denna tid ska sluta med Israels hus, säger Herren: Jag ska lägga min lag i deras inre och skriva den i deras hjärtan. Jag ska vara deras Gud, och de ska vara mitt folk. Då ska de inte mer behöva undervisa varandra, ingen sin broder och säga: "Lär känna Herren!" Alla ska känna mig, från den minste av dem till den störste, säger Herren, för jag ska förlåta deras missgärningar och aldrig mer minnas deras synder. (Jer. 31:31-34)

I slutet av denna sista påskmåltid tog Jesus bröd och vin och instiftade det nya förbundets måltid, nattvarden. Paulus skriver:

Jag har själv tagit emot från Herren vad jag fört vidare till er: Den natt då Herren Jesus blev förrådd tog han ett bröd, tackade Gud, bröt det och sade: "Detta är min kropp som blir utgiven för er. Gör detta för att minnas mig." På samma sätt tog han bägaren efter måltiden och sade: "Denna bägare är det nya förbundet i mitt blod. Så ofta ni dricker av den, gör det för att minnas mig." Så ofta ni äter detta bröd och dricker denna bägare förkunnar ni Herrens död till dess han kommer. (1 Kor. 11:23-26).

I sin stora kärlek vill Jesus genom nattvarden ge oss en ständig påminnelse och försäkran om att vi får ta emot syndernas förlåtelse när vi äter hans kropp och dricker hans blod under bröd och vin.

Livets väg

Evangeliskt-lutherskt kyrkblad

Nr 19, 15 april 2022

Red. kyrkoherde Sten Rydh

Detta är det nya förbundet i hans blod. Våra egna gärningar duger inte inför Gud. Ingen kan komma till Fadern i egen kraft. Den vägen är för alltid stängd på grund av syndafallet. Men Jesus har genom sitt verk öppnat trons väg. Han har försonat hela världens synd. Gåvan är där redan innan vi tror. När lärjungarna hörde Jesus ord: *Detta är min kropp, Detta är mitt blod*, trodde de att detta var sant. Samma sak gäller nu också oss. När vi firar nattvarden sker det på Kristi befallning: *Gör detta för att minnas mig*. Varje nattvardsgäst får ta emot Kristi sanna kropp och blod med en försäkran om syndernas förlåtelse. Jesus säger: *"Detta är mitt blod, förbundsblodet, som blir utgjutet för många till syndernas förlåtelse."* (Matt. 26:28).

Jesus vill att vi skall ta emot nattvarden ofta, inte bara på skärtorsdagen, även om detta är en god tradition till minne av den första nattvardskvällen. Vi brukar varje sön- och helgdag ha högmässa med nattvard. Både Guds ords predikan och sakramentet hör samman. I den lutherska kyrkan har nattvarden alltid varit en omistlig del av gudstjänsten, och nattvarden kan också om möjligt firas vid andra tillfällen, t.ex. i veckogudstjänster.

Långfredagen – Kristi död

Efter nattvardens instiftelse gick Jesus med sina lärjungar till Getsemane örtagård. Där vändades han svårt och svettades blod inför sitt svåra lidande medan lärjungarna somnade, om och om igen. Jesus bad tre gånger:

"Min Far! Om det är möjligt, så låt den här bågaren gå förbi mig. Men inte som jag vill, utan som du vill." (Matt. 26:39)

Jesus fogade sig i allt i sin Faders vilja. Han stod emot frestelsen att undvika lidandet. Detta gjorde han för vår skull. Hans lidande och död var vår befrielse från synden, döden och djävulen. För vår skull lät han sig ta till fånga, plågas, lida och dö.

Så kom förrädaren Judas Iskariot med en stor folkhop. De kom med svärd och påkar från överstepräster och folkets äldste. En av Jesu egna lärjungar hade blivit en förrädare. Detta var också förutsagt i Skriften:

De talar mot mig med lögnaktig tunga. Med hatiska ord omringar de mig, de strider mot mig utan orsak. Som svar på min kärlek anklagar de mig, men jag ber. De lönar gott med ont och min kärlek med hat. Sätt en gudlös över honom, låt en åklagare stå på hans högra sida. När han ställs inför rätta, låt honom dömas skyldig och hans bön bli till synd. Låt hans dagar bli få och en annan ta över hans ämbete. (Ps. 109:2-8)

Judas Iskariot visar oss avfallets fruktansvärda verklighet. En kristen kan avfalla och gå förlorad. Judas blev förhärdad och hängde sig slutligen i förtvivlan. För trettio silverpenningar förrådde han sin Herre.

Synden finns i varje människas hjärta. Arvet från Adam vill ständigt locka oss bort från Gud. Den enda möjligheten till förlåtelse och frälsning är tron på vad Jesus har gjort för oss när han led och dog på korset.

Efter tillfångatagandet blev Jesus förd till översteprästen Kaifas. Huvudpunkten i förhöret var när prästen frågade Jesus om han var Messias. Det står:

Då sade översteprästen till honom: "Jag besvär dig vid den levande Guden: Säg oss om du är Messias, Guds Son." Jesus sade till honom: "Du själv har sagt det. Men jag säger er: Härefter ska ni se Människosonen sitta på Maktens högra sida och komma på himlens moln." Då rev översteprästen sönder sina kläder och sade: "Han har hädat! Behöver vi några fler vittnen? Nu har ni hört hädelser. Vad anser ni?" De svarade: "Han förtjänar döden!" Och de spottade honom i ansiktet och slog honom med knytnävarna. Andra slog honom i ansiktet. (Matt. 26:63-67)

Folkets andliga ledare borde ha tagit emot Jesus som den utlovade Messias. Men de var förblindade och såg honom som en

falsk profet. De hade inte tagit emot Jesu undervisning som visade att lagen dömer varje människa, även de mest fromma. Därför accepterade de inte heller budskapet om att Kristus är sann Gud och sann människa, som ger förlåtelse också åt de allra största syndare som vänder sig till honom. Så kom Kaifas med det profetiska budskapet, som han själv inte förstod vidden av:

Inser ni inte att det är bättre för er att en man dör för folket än att hela folket går under?” (Joh. 11:50)

Johannes skriver:

Detta sade han inte av sig själv, utan som översteprästen det året profeterade han att Jesus skulle dö för folket, och inte bara för folket utan också för att samla och förena Guds skingrade barn. (v. 51f)

Judarna hade inte rätt att döma någon till döden, och därför gjorde översteprästerna och de skriftlärde allt de kunde för att få den romerske ståthållaren Pilatus att döma Jesus till döden. De hotade med att meddela att Pilatus inte var kejsarens vän. Detta var ett farligt hot då kejsaren var mån om att det skulle råda lugn i rikets alla delar. En ståthållare som fick folket emot sig kunde lätt bli avsatt. Detta blev särskilt tydligt när hela den stora folkmassan uppviglades av prästerna till att ropa: *Korsfäst, korsfäst!*

Pilatus hade tänkt sig att komma undan genom att utlova att rövaren Barabbas eller Jesus skulle frigges. Pilatus trodde nog inte att de skulle vilja ha den förskräcklige Barabbas fri. Han skulle ju då kunna fortsätta med sin brottslighet. Om folket hade valt Jesus skulle Pilatus ha varit nöjd. Som kejsarens vän hade han ju då gjort folket till viljes. Men Gud ville annorlunda. Jesus måste lida och dö för att försona hela världen. Detta var Guds eviga vilja. Så måste Pilatus gå emot sitt eget samvete och döma Jesus till döden trots att han förstod att Jesus var oskyldig. Hans hustru hade ju

också i drömmen fått lida för detta och uppmanat sin man att släppa Jesus fri.

Korsfästelsen var romarnas fruktansvärda och grymma dödsätt. Jesus spikades upp på ett kors mitt emellan två rövare. I Gamla testamentet stod det klart och tydligt att den som hängdes upp på trä var en Guds förbannelse. Det var ett straff som visade att den dömda också var straffad av Gud. Så kom t.ex. den onde Haman att hängas upp på en påle av trä (Ester 7). Haman hade tänkt att kungen skulle avrätta den gode Mordokaj och låtit sätta upp pålen för honom. Men i stället fick Haman själv bära detta straff, vilket också ledde till att judafolket blev skonat.

Paulus skriver:

Kristus har friköpt oss från lagens förbannelse genom att bli en förbannelse i vårt ställe. Det står skrivet: Förbannad är var och en som är upphängd på trä. (Gal. 3:13)

Men när tiden var inne sände Gud sin Son, född av kvinna och ställd under lagen, för att friköpa dem som stod under lagen så att vi skulle få söners rätt. (Gal. 4:4f)

Detta är den djupaste innebörden av Jesu död på korset. Jesus utförde hela sitt verk i vårt ställe. Han uppfyllde lagen till punkt och pricka för vår skull och tog alla våra synder på sig. Detta kallas med ett gammalt uttryck *Kristi ställföreträdande tillfyllestgörelse (satisfactio vicaria)*.

Strax innan Jesus dog sade han: *Det är fullbordat*. Då var hela hans frälsningsverk färdigt. Gud straffade hela mänsklighetens synd som i detta ögonblick vilade på Jesus. Därför går vi fria. Paulus skriver:

För när tiden var inne, medan vi ännu var maktlösa, dog Kristus i de ogudaktigas ställe. Knappast vill någon dö ens för en rättfärdig – jo, kanske vågar någon dö för den som är god. Men Gud bevisar sin kärlek till oss genom att Kristus dog för oss medan vi ännu var syndare. (Rom. 5:6-8)

När en människa av lagen blir straffad

som syndare skall hon fly till evangelium, som är budskapet om att alla våra synder är förlättna genom Jesu verk. När vi tar emot och genom Guds nåd tror detta budskap får vi syndernas förlåtelse här och nu.

Påskafton – Kristus i graven

När Jesus var död lades han i en grav med en stor sten framför öppningen. Prästerna hade också begärt av Pilatus att få väktare till graven så att ingen skulle kunna röva bort kroppen.

Graven tillhörde den rike och fromme Josef från Arimatea. Han hade blivit en lärjunge till Jesus och utförde nu denna kärleksgärning åt sin Herre och Mästare. (Matt. 27:57-60).

Det vilar en stor frid över berättelsen om Jesu begravning. Hans stora verk var fullbordat. Han fick vila i graven. Vi kan då tänka på hur Gud i skapelsen efter sex dagars skapelsearbete vilade den sjunde dagen:

På sjunde dagen hade Gud fullbordat sitt skapelseverk, och han vilade på sjunde dagen från hela det verk som han gjort. Och Gud välsignade den sjunde dagen och helgade den, för på den dagen vilade han från hela sitt verk som han hade skapat och gjort. (1 Mos. 2:2f)

Den första skapelsen blev fördärvad genom syndafallet. Men genom den andre Adam – Kristus – och hans verk, har så skapelsen blivit återupprättad. Synden är övervunnen och försonad. Kristus har nu utfört sitt oändligt svåra verk och får nu vila på den sjunde dagen, sabbatsdagen.

Denna vila kommer också oss till godo genom tron. I Hebréerbrevet står det:

Alltså kvarstår en sabbatsvila för Guds folk. (Hebr. 4:9)

Detta vackra ställe visar hur Guds folk får vila från sina egna gärningar genom tron på Kristus. Hela stället lyder:

När nu ett löfte finns kvar om att få komma in i hans vila, låt oss då akta oss så att ingen av er

visar sig gå miste om det. Evangeliet har förkunnats för oss liksom för dem, men de hade ingen nytta av ordet de hörde eftersom det inte smälte samman i tro med dem som lyssnade. Det är vi som tror som går in i vilan. Herren säger: Så svor jag i min vrede: De ska aldrig komma in i min vila.

Ändå har hans verk stått färdiga sedan världens skapelse, för på ett ställe säger han om den sjunde dagen: Och Gud vilade på den sjunde dagen från alla sina verk. Men här säger han: De ska aldrig komma in i min vila. Det står alltså fast att vissa går in i vilan, och att de som först fick höra evangeliet inte kom in på grund av olydnad.

Därför bestämmer han på nytt en dag, i dag, när han långt senare säger genom David vad som redan är sagt: I dag, om ni hör hans röst, förhärda inte era hjärtan. För om Josua hade fört dem in i vilan, skulle Gud inte senare ha talat om en annan dag. Alltså kvarstår en sabbatsvila för Guds folk. Den som går in i hans vila får vila sig från sina gärningar, liksom Gud vilade från sina. (Hebr. 4:1-10)

Påskdagen – Kristi uppståndelse

Höjdpunkten i påskfirandet är påskdagen, då Kristus uppstod kroppsligen från de döda. Han gick med sin kropp genom den hårda stenen. Jesus hade själv flera gånger förutsagt att han skulle uppstå på den tredje dagen. Han hänvisade till profeten Jona, som slukades av den stora fisken. Jesus sade:

Liksom Jona var i den stora fiskens buk i tre dagar och tre nätter, så ska Människosonen vara i jordens inre i tre dagar och tre nätter. (Matt. 12:40)

Och Markus skriver:

Sedan började Jesus undervisa dem: "Människosonen måste lida mycket och bli förkastad av de äldste och översteprästerna och de skrifflärda. Han måste bli dödad, och efter tre dagar uppstå igen." Rakt på sak talade han om detta. (Mark. 8:31f)

Redan profeten Hosea beskrev detta som att också vi uppstår med honom på den tredje dagen:

Efter två dagar gör han oss levande igen, på tredje dagen låter han oss uppstå, så att vi får leva inför hans ansikte. (Hos. 6:2)

Och Paulus skriver om sambandet mellan Kristi död och uppståndelse:

Han utlämnades för våra synders skull och uppväcktes för vår rättfärdiggörelses skull. (Rom. 4:25)

Kristi uppståndelse skall inte förstås som om försoningen inte varit fullbordad redan på långfredagen. När Kristus dog var verkligen hela frälsningsverket fullbordat.

Men om Kristus hade legat kvar i graven utan att uppstå hade detta inneburit att budskapet varit falskt. Paulus skriver om detta:

Men om Kristus inte har uppstått, då är vår predikan meningslös och även er tro meningslös. Då står vi där som falska vittnen om Gud, eftersom vi har vittnat om Gud att han uppväckt Kristus, som han ju inte har uppväckt ifall det verkligen är så att döda inte uppstår. För om döda inte uppstår, har inte heller Kristus uppstått. Men om Kristus inte har uppstått, då är er tro meningslös och ni är fortfarande kvar i era synder. (1 Kor. 15:14-17)

Uppståndelsen är därför det viktiga och avgörande budskapet om att försoningen är fullbordad, att synden, döden och djävulen är besegrade. Genom uppståndelsen förklarar Gud att Sonen är fri från hela världens synd, som nu för evigt är kastad i havets djup. Profeten Mika skriver:

Han ska förbarma sig över oss igen och trampa på våra missgärningar. Du ska kasta alla deras synder i havets djup. (Mika 7:19)

Luther skriver i en predikan år 1519 om förhållandet mellan försoning och rättfärdiggörelse, mellan långfredag och påskdag på följande sätt:

”då kastar du din synd på Kristus, då du fast tror, att hans sår och lidande är dina synder, att han bär dem och betalar för dem”.

Sedan citerar Luther Jesaja 53 om Herrens lidande tjänare. Den ställ-

företrädande tillfyllestgörelsen, *satisfactio vicaria*, är alltså begränsad till händelserna före uppståndelsen. Luther fortsätter dock:

”för på Kristus får de (synderna) inte förbli; de uppslukas av hans uppståndelse, och nu ser du inga sår, inga lidanden på honom, inga antydningar om synder. Sålunda talar S:t Paulus, att Kristus utgivits för våra synders skull och uppväckts för vår rättfärdiggörelses skull. Det betyder, att han i sitt lidande uppenbarar vår synd och dödar den, men genom sin uppståndelse gör han oss rättfärdiga och fria från alla synder, om vi bara tror det”. (WA 2, 140, 20 ff.). [citat enligt Tom Hardt: Rättfärdiggörelse och påsk]

Annandag påsk

Påskdagens under då Kristus uppstod kroppsligen bekräftas av många vittnen. Två av dem fick möta Jesus på vandringen till Emmaus (Luk. 24). Här öppnade Jesus deras sinnen då han förklarade allt som var skrivet om honom hos profeterna.

Då sade han till dem: "Så tröga ni är i tanke och hjärta till att tro på allt som profeterna har sagt! Måste inte Messias lida det här för att sedan gå in i sin härlighet?" Och han började med Mose och alla profeterna och förklarade för dem vad det stod om honom i alla Skrifterna. ... De sade till varandra: "Brann inte våra hjärtan i oss när han talade med oss på vägen, när han öppnade Skrifterna för oss?" (Luk. 24:25-27, 32)

För oss som lever tvåusen år senare står samma väg öppen som för Emmausvandrarerna. Genom att vi lyssnar på Guds ord, läser påskberättelserna och andra ställen i Skriften öppnar han också våra sinnen genom sin helige Ande och tänds bönen hos oss. Så blir vi vissa om att också våra synder är förlättna, att Kristus verkligen har uppstått och att hans verk innebär att vi har löfte om evigt liv. Paulus skriver:

Men nu har Kristus verkligen uppstått från de döda, som förstlingen av de insomnade. Eftersom döden kom genom en människa, kom också de dödas uppståndelse genom en människa. (1 Kor. 14:20f)

Amen.